A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nyolcadik tanács)

2013. június 20.*

„Tagállami kötelezettségszegés — 2005/56/EK irányelv — A tőkeegyesítő társaságok határokon átnyúló egyesülése — A 16. cikk (2) bekezdésének a) és b) pontja — Határokon átnyúló egyesülés útján létrejövő társaság — A társaság székhelye szerinti tagállamban vagy más tagállamokban foglalkoztatott munkavállalók — Részvételi jogok — A jogok azonosságának hiánya”

A C-635/11. sz. ügyben,

az EUMSZ 258. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt a Bírósághoz 2011. december 9-én

az **Európai Bizottság** (képviselik: J. Enegren és M. van Beek, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek

a **Holland Királyság** (képviselik: C. Schillemans és C. Wissels, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen

benyújtott keresete tárgyában,

A BÍRÓSÁG (nyolcadik tanács),

tagjai: E. Jarašiūnas tanácselnök, A. Ó Caoimh és C. G. Fernlund (előadó) bírák,

főtanácsnok: Y. Bot,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Keresetével az Európai Bizottság annak megállapítását kéri a Bíróságtól, hogy a Holland Királyság – mivel nem fogadta el mindazokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a határokon átnyúló egyesülés útján létrejövő társaság esetében, amelynek

* Az eljárás nyelve: holland.

létesítő okirat szerinti székhelye Hollandiában van, e társaság más tagállamokban található telephelyein a munkavállalók számára ugyanolyan lehetőséget biztosítsanak a részvételi jog gyakorlására, mint amelyet a munkavállalóknak Hollandiában biztosítanak – nem teljesítette a tőkeegyesítő társaságok határokon átnyúló egyesüléséről szóló, 2005. október 26-i 2005/56/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 310., 1. o.; a továbbiakban: az egyesülésekről szóló irányelv) 16. cikke (2) bekezdésének b) pontjából eredő kötelezettségeit.

Jogi háttér

Az uniós jog

2 Az egyesülésekről szóló irányelv (13) preambulumbekezdésének szövege a következő:

„Amennyiben az egyesülésben részt vevő valamely társaság munkavállalóinak ezen irányelv alapján joguk van részt venni a vállalatirányításban, és annak a tagállamnak a nemzeti joga, amelyben a határokon átnyúló egyesülés útján létrejövő társaság létesítő okirat szerinti székhelye található, nem ugyanolyan mértékű részvételt ír elő, mint az egyesülésben részt vevő egyes társaságokban – ideértve a felügyeleti szerv döntéshozatali joggal rendelkező bizottságaiban való részvételt –, vagy e tagállam joga a határokon átnyúló egyesülés útján létrejövő telephelyeken a vállalatirányításban való munkavállalói részvétel jogának gyakorlására nem ugyanúgy ad lehetőséget, akkor a vállalatirányításban és a részvételi jogok meghatározásában való munkavállalói részvételt a határokon átnyúló egyesülés útján létrejövő társaság vonatkozásában szabályozni kell. Ennek során alapul kell venni azokat az alapelveket és eljárásokat, amelyeket az európai részvénytársaság (SE) statútumáról szóló, 2001. október 8-i 2157/2001/EK tanácsi rendelet [(HL 294., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 4. kötet, 251. o.)], valamint az európai részvénytársaság statútumának a munkavállalói részvételre vonatkozó kiegészítéséről szóló, 2001. október 8-i 2001/86/EK tanácsi irányelv [(HL L 294., 22. o., magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 4. kötet, 272. o.; a továbbiakban: SE-irányelv)] meghatároz, mindazonáltal a szükségesnek ítélt módosításokkal, tekintve hogy az egyesülés útján létrejövő társaságra a létesítő okirat szerinti székhely tagállamának nemzeti joga lesz irányadó. Az egyesülések szükségtelen elhúzódásának elkerülése érdekében a tagállamok gondoskodhatnak az ezen irányelv 16. cikke szerinti egyeztetések minél hamarabbi megkezdéséről, a[z SE-]irányelv 3. cikke (2) bekezdésének b) pontjával összhangban.”

3 Az egyesülésekről szóló irányelv „Munkavállalói részvétel” című 16. cikke így rendelkezik:

„(1) A (2) bekezdés sérelme nélkül, a határokon átnyúló egyesülés útján létrejövő társaság tekintetében a vállalatirányításban való munkavállalói részvételre azokat a szabályokat kell alkalmazni, amelyek a határokon átnyúló egyesülés útján létrejövő társaság létesítő okirat szerinti székhelyének tagállamában hatályosak.

(2) A határokon átnyúló egyesülés útján létrejövő társaság létesítő okirat szerinti székhelyének tagállamában esetlegesen hatályos, a munkavállalók vállalatirányításban való részvételére vonatkozó szabályokat azonban nem kell alkalmazni, ha az egyesülésben részt vevő társaságok közül legalább az egyik a határokon átnyúló egyesülésre vonatkozó tervezet 6. cikk szerinti közzétételét megelőző hat hónapban átlagosan több mint 500 munkavállalót foglalkoztatott, és e társaságnál a[z SE-]irányelv

2. cikkének k) pontja szerinti vállalatirányításban való munkavállalói részvételre vonatkozó rendszer működik, vagy amennyiben a határokon átnyúló egyesülés útján létrejövő társaságra irányadó tagállami jog:

a) nem ír elő legalább olyan mértékű munkavállalói részvételt, mint amilyen az egyesülésben részt vevő egyes társaságoknál létezett – ahol e mérték egyenlő a munkavállalókat képviselő tagok arányával az ügyviteli vagy felügyeleti szervben vagy annak bizottságaiban vagy a társaság gazdasági eredményt létrehozó szervezeti egységeiért felelős irányító testületben, vagy

b) a határokon átnyúló egyesülés útján létrejövő társaság más tagállamokban található telephelyein a munkavállalók számára nem olyan lehetőséget biztosít a részvételi jog gyakorlására, mint a munkavállalóknak azon tagállamban, ahol a határokon átnyúló egyesülés útján létrejövő társaság létesítő okirat szerinti székhelye található.

(3) A (2) bekezdésben említett esetekben a határokon átnyúló egyesülés útján létrejövő társaságban a munkavállalók vállalatirányításban való részvételét, valamint az ezen jogok meghatározásában való közreműködését – értelemszerűen és figyelemmel a (4)–(7) bekezdésre – a tagállamok szabályozzák, összhangban a [2157/2001] rendelet 12. cikke (2), (3) és (4) bekezdése szerinti alapelvekkel és feltételekkel, valamint a[z SE-]irányelv alábbi rendelkezéseivel:

[…]

h) a melléklet 3. részének b) pontja.

[…]

(5) A vállalatirányításban való részvételi jogok kiterjesztése a határokon átnyúló egyesülés útján létrejövő társaság más tagállamban foglalkoztatott munkavállalóira a (2) bekezdés b) pontja értelmében nem kötelezi arra a kiterjesztés mellett döntő tagállamokat, hogy figyelembe vegyék ezeket a munkavállalókat azon alkalmazotti létszám küszöbértékének kiszámításakor, amelynek túllépése esetén a vállalatirányításban való részvételi jogok valamely tagállami jog alapján kerülnek meghatározásra.

[…]”

4 Az egyesülésekről szóló irányelv 19. cikke értelmében ezen irányelv átültetésének határideje 2007. december 15-én lejárt.

A holland jog

5 A polgári törvénykönyv 2. könyvét módosító, az egyesülésekről szóló irányelv 16. cikkét a nemzeti jogba átültető 333k. cikke így szól:

„(1) A jelen cikk alkalmazásában részvételre vonatkozó rendelkezések a munkavállalók európai részvénytársaságban betöltött szerepéről szóló törvény 1:1. cikkének (1) bekezdésében említett, részvételre vonatkozó rendelkezések.

(2) Amennyiben:

a) az egyesülésben részt vevő társaságok közül legalább az egyik az egyesülési terv 314. cikk szerinti közzétételét megelőző hat hónapban átlagosan több mint 500 munkavállalót foglalkoztatott, és a részvételre vonatkozó rendelkezések hatálya alá tartozik, vagy

b) a részvételre vonatkozó rendelkezéseket az egyesülésben részt vevő társaságok közül az egyikre alkalmazni kell, és a kedvezményezett társaság nem tartja tiszteletben a 157. cikk, a 158–164. cikk vagy a 158–161. cikk és 164. cikk vagy a 267. cikk, a 268–274. cikk, a 268–271. cikk és a 274. cikk rendelkezéseit,

analógia útján alkalmazandó a [2157/2001] rendelet 12. cikkének (2)–(4) bekezdése és a munkavállalóknak az európai jogi személyeken belül betöltött szerepéről szóló törvény 1:4–1:12. cikke, 1:14. cikkének (1) és (2) bekezdése, (3) bekezdésének a) pontja és (4) bekezdése, 1:16. cikke, 1:17. cikke, 1:18. cikke (1) bekezdésének a), h), i) és j) pontja, (3) és (6) bekezdése, 1:20. cikke, 1:21. cikke (2) bekezdésének a) pontja akként, hogy az e pontban említett 25 százalék 33⅓ százalékként értendő, (4) és (5) bekezdése, 1:26. cikkének (3) bekezdése és 1:31. cikkének (2) bekezdése, valamint a polgári törvénykönyv 7. könyve 670. cikkének (4) és (11) bekezdése és 670a. cikkének (1) bekezdése.”

6 A holland jog értelmében részvételi joggal rendelkeznek azok a strukturális rendszer alá tartozó társaságok – azaz a részvénytársaságok és a korlátolt felelősségű társaságok –, amelyek megfelelnek az alábbi feltételeknek (lásd a polgári törvénykönyv 2:153/263. cikkének (2) bekezdését):

a) a mérleg és mellékletei alapján a társaság jegyzett tőkéje és tartalékai összesen elérik legalább a 16 millió eurót;

b) a függő viszonyban lévő társaság vagy az ilyen társaságok egyike a törvény által előírt módon létrehozta az üzemi tanácsot, és

c) a függő viszonyban lévő társaság vagy az ilyen társaságok egyike együttesen átlagosan legalább száz munkavállalót foglalkoztat.

7 A strukturális rendszer alapvető hatáskörökkel rendelkező felügyelőbizottság létrehozását követeli meg. A polgári törvénykönyv 2:158. cikkének (5) bekezdése és 2:268. cikkének (5) bekezdése a felügyelőbizottság valamennyi tagjának kinevezése tekintetében javaslattételi jogot biztosít a strukturális rendszer alá tartozó részvénytársaság vagy korlátolt felelősségű társaság üzemi tanácsa számára. A felügyelőbizottság tagjait a közgyűlés nevezi ki. Egyes társaságok, bizonyos feltételek mellett, mentesülnek a strukturális rendszer alkalmazása alól. Ilyenek például a nemzetközi holdingtársaságok. A strukturális rendszer önkéntes jelleggel is alkalmazható.

A pert megelőző eljárás

8 A Bizottság, mivel kételyeket táplált a tekintetben, hogy a holland szabályozás megfelel-e az egyesülésekről szóló irányelv 16. cikke (2) bekezdése b) pontjának, 2009. november 3-án felszólító levelet küldött a Holland Királyságnak. A Holland Királyság 2010. március 18-i levelében foglalt válaszában arra hivatkozott, hogy ezen 16. cikk (2) bekezdésének a) és b) pontja alternatívákat tartalmaz, következésképpen a tagállamok választhatnak az irányelv által felkínált két lehetőség között, amennyiben úgy döntenek, hogy a munkavállalók részvételi jogaira vonatkozó nemzeti jogszabályaikat alkalmazzák. A Bizottság, mivel a kapott választ nem találta kielégítőnek, 2010. november 25-én indokolással ellátott véleményt intézett a Holland Királysághoz, amelyre e tagállam 2011. január 27-i levelével válaszolt.

A keresetről

A felek érvei

9 A Bizottság azt állítja, hogy az egyesülésekről szóló irányelv 16. cikkének (1) bekezdése a munkavállalók határokon átnyúló egyesülések keretében való részvételére vonatkozó általános szabályt tartalmaz, amelynek értelmében a társaság létesítő okirat szerinti székhelye tagállamában hatályos rendelkezéseket kell alkalmazni.

10 A Bizottság szerint az ezen általános szabály alóli kivételek, amelyeket az egyesülésekről szóló irányelv 16. cikkének (2) bekezdése sorol fel, az alábbi módon foglalhatók össze:

– az egyesülésben részt vevő társaságok közül legalább az egyik több mint 500 munkavállalót foglalkoztat, és e társaságnál munkavállalói részvételre vonatkozó rendszer működik (a 16. cikk (2) bekezdése bevezető mondatának első része); vagy

– a határokon átnyúló egyesülés útján létrejövő társaságra alkalmazandó nemzeti jogszabályok alacsonyabb mértékű munkavállalói részvételt írnak elő, mint amilyen az egyesülésben részt vevő egyes társaságoknál létezett (a 16. cikk (2) bekezdésének a) pontja); vagy

– a határokon átnyúló egyesülés útján létrejövő társaságra irányadó nemzeti jog nem biztosítja a más tagállamokban található telephelyeinek munkavállalói számára ugyanazon részvételi jogokat, mint azon munkavállalóknak, akiket azon tagállamban foglalkoztatnak, ahol a határokon átnyúló egyesülés útján létrejövő társaság létesítő okirat szerinti székhelye található (a 16. cikk (2) bekezdésének b) pontja).

11 A Bizottság azt állítja, hogy az egyesülésekről szóló irányelv a munkavállalói részvételre vonatkozó nemzeti jog alkalmazása tekintetében nem biztosít lehetőséget a tagállamoknak arra, hogy válasszanak az egyesülésekről szóló irányelv 16. cikke (2) bekezdésének a) és b) pontjában foglalt tényállások között. Ezen intézmény ennek megfelelően azt rója fel a Holland Királyságnak, hogy kizárólag ezen 16. cikk (2) bekezdése a) pontjának rendelkezéseit vette figyelembe, és a Hollandiában foglalkoztatott munkavállalóknak biztosított részvételi jogokat nem terjesztette ki a 16. cikk (2) bekezdése b) pontjának megfelelően az egyesüléssel érintett, más tagállamokban foglalkoztatott munkavállalókra.

12 A Bizottság szerint a holland szabályozás ellentétes az egyesülésekről szóló irányelv 16. cikkének (3) bekezdésében egyértelműen kimondott azon céllal, hogy a határokon átnyúló egyesülés útján létrejövő társaság minden munkavállalója számára ugyanolyan részvételi jogokat biztosítsanak, függetlenül attól, hogy mely tagállamban állnak alkalmazásban, és erre ezen irányelv 16. cikkének szövege nem biztosít alapot.

13 A Bizottság azt állítja, hogy elemzését alátámasztja az egyesülésekről szóló irányelv (13) preambulumbekezdése, amely felsorolja azokat az eseteket, amelyekben a munkavállalói részvételre vonatkozó nemzeti jog nem alkalmazható az egyesülés útján létrejövő társaságban, és amely esetekben következésképpen más szabályokat, nevezetesen az egyesülésekről szóló irányelv 16. cikkének (3) bekezdésében felsorolt szabályokat (a továbbiakban: az európai részvénytársaságra vonatkozó szabályok) kell alkalmazni. E szabályok figyelembe veszik a 2157/2001 rendeletet és az SE-irányelvet.

14 A Bizottság azt állítja, hogy az egyesülésekről szóló irányelv 16. cikkének (5) bekezdése nem biztosít lehetőséget a tagállamok számára arra, hogy a részvételre vonatkozó nemzeti jogukat ne terjesszék ki az egyesüléssel érintett, más tagállamokban foglalkoztatott munkavállalókra.

15 A Bizottság kiemeli, hogy ideális esetben az újonnan létrejött társaság telephelye szerinti tagállam jogát kell alkalmazni, de ez csak akkor lehetséges, ha e jog legalább olyan mértékű munkavállalói részvételt ír elő, mint amilyen az egyesülésben részt vevő egyes társaságoknál létezett az egyesülést megelőzően, és ha azonos munkavállalói részvételre vonatkozó rendszert biztosít a külföldi telephelyeken foglalkoztatott munkavállalók számára.

16 A Bizottság úgy véli, hogy az SE-irányelvben kimondott „előtte és utána” elvből az következik, hogy a munkavállalói részvételre vonatkozó nemzeti jogszabályoknak az egyesüléssel érintett valamennyi munkavállaló számára legalább azon legmagasabb mértékű részvételt kell biztosítaniuk, amely e munkavállalókat ezen egyesülést megelőzően megillette. A Holland Királyság, mivel ilyen garanciáról nem rendelkezett, nem teljesítette e kötelezettségeit.

17 A Bizottság elismeri, hogy az egyesülésekről szóló irányelv – amint azt a Holland Királyság állítja, és ugyanazon címen, mint az SE-irányelv – eredményezheti a részvételi jogok korlátozását, azaz részleges elvesztését, de kizárólag akkor, ha az SE-irányelv 3. cikke szerinti különleges egyeztető testület nem dönt az általános szabályok alkalmazása mellett.

18 A Bizottság visszautasítja azt az érvelést, amely szerint az egyesülésekről szóló irányelv általa nyújtott értelmezése a határokon átnyúló egyesüléseket költségesebbé teszi a kis méretű társaságok számára. Arra hivatkozik, hogy ezen irányelv számottevő mértékben egyszerűsítette a határokon átnyúló egyesüléseket, és csökkentette azok magas költségét. A Bizottság megjegyzi, hogy az említett irányelv a kisvállalkozások javára egyáltalán nem ír elő könnyített munkavállalói részvételi rendszert.

19 A Holland Királyság vitatja, hogy nem teljesítette kötelezettségeit, mivel jogszabályaiba nem emelte át az egyesülésekről szóló irányelv 16. cikke (2) bekezdése b) pontjának rendelkezéseit.

20 E tagállam álláspontja szerint nem volt szükséges e rendelkezéseknek a nemzeti jogába történő átemelése. A Holland Királyság azzal, hogy az az európai részvénytársaságra vonatkozó szabályok alkalmazását írta elő az egyesülésekről szóló irányelv 16. cikke (2) bekezdésének bevezető fordulatában előírt esetre, azaz amikor az egyesülésben részt vevő társaságok egyike több mint 500 munkavállalót foglalkoztat, valamint az ezen irányelv 16. cikke (2 bekezdésének a) pontjában foglalt esetre, megfelelő módon ültette át az említett irányelv 16. cikkének (2) bekezdését.

21 A Holland Királyság azt állítja, hogy az egyesülésekről szóló irányelv 16. cikke (2) bekezdésének a) és b) pontja két lehetőséget említ, amelyek között a tagállamok választhatnak annak érdekében, hogy a legfeljebb 500 munkavállalót foglalkoztató társaságok számára biztosítsák a részvételre vonatkozó nemzeti jog alkalmazását az európai részvénytársaságra vonatkozó szabályok alkalmazása helyett.

22 Ezen értelmezés az egyesülésekről szóló irányelv 16. cikke (2) bekezdésének szövegén alapul.

23 E rendelkezés értelmében a nemzeti jogot nem kell alkalmazni a kis társaságokra, azaz a legfeljebb 500 munkavállalót foglalkoztató társaságokra, ha a nemzeti jog nem tartalmazza az említett rendelkezés a) „vagy” b) pontjában említett előírásokat. A Holland Királyság kiemeli, hogy e rendelkezés, valamint az egyesülésekről szóló irányelv (13) preambulumbekezdése a „vagy”, nem pedig az „és” kötőszót használja. Márpedig az egyesülésekről szóló irányelv 16. cikke (2) bekezdésének a) pontjában említett helyzetben a holland rendszer mindig garanciát nyújt, amikor a strukturális rendszer alá tartozó holland társaság érintett az egyesülésben, és az ennek útján létrejövő társaság székhelye Hollandiában van.

24 A Holland Királyság szerint – ellentétben a Bizottság állításával – az egyesülésekről szóló irányelv 16. cikke (2) bekezdésének b) pontja nem keletkeztet kötelezettséget a tagállamok számára a részvételre vonatkozó szabályok más tagállamokban foglalkoztatott munkavállalókra való kiterjesztésének biztosítása tekintetében. Ezt az értelmezést alátámasztja ezen irányelv 16. cikke (5) bekezdésének szövege, amely a „[kiterjesztés mellett] döntő” tagállamokra utal.

25 Ezt az értelmezést az egyesülésekről szóló irányelv céljai, valamint joghatásai ugyancsak alátámasztják. A Bizottság értelmezése ezzel szemben ellentmond az „előtte és utána” elvnek, valamint a nagy és kis társaságok közötti, ezen irányelv 16. cikkének (2) bekezdésében foglalt különbségtétel létjogosultságának.

26 Ami az SE-irányelvben kimondott „előtte és utána” elvet illeti, a Holland Királyság az egyesülésekről szóló irányelv (13) preambulumbekezdésére való hivatkozással azt állítja, hogy az ugyancsak ezen irányelv alapvető elvének és céljának tekinthető. Mindazonáltal ezen elv nem a részvételi jogok kiterjesztését, csupán azok fenntartását teszi szükségessé.

27 A nagy és kis társaságok közötti különbségtétellel kapcsolatban a Holland Királyság előadja, hogy az egyesülésekről szóló irányelv 16. cikke (2) bekezdésének bevezető fordulata értelmében a legfeljebb 500 munkavállalót foglalkoztató nagy társaságok az európai részvénytársaságra vonatkozó szabályok hatálya alá tartoznak, míg a kevesebb mint 500 munkavállalót foglalkoztató kis társaságok főszabály szerint ezen irányelv 16. cikke (2) bekezdése a) vagy b) pontjának hatálya alá.

28 E különbségtétel létjogosultsága abban a tényben keresendő, hogy az egyesülésekről szóló irányelv, mint általában az uniós jogszabályok, a kis társaságok számára könnyített rendszer alkalmazását célozza a nagy társaságokhoz képest. A Holland Királyság szerint ebből az következik, hogy az ezen irányelv 16. cikkének (2) bekezdésében említett nemzeti jog alkalmazása szükségképpen ugyancsak könnyített rendszert tesz szükségessé az európai részvénytársaságra vonatkozó szabályok által előírthoz képest. Márpedig e rendelkezés b) pontjának Bizottság általi értelmezése pontosan ezzel ellentétes joghatást eredményez, amennyiben szigorúbb követelményeket kell alkalmazni a nemzeti jog hatálya alá tartozó részvételi rendszerre, mint azok, amelyek az európai részvénytársaságra vonatkozó szabályok értelmében alkalmazandó szabályok alapján alkalmazandók.

29 A Holland Királyság hangsúlyozza e tekintetben, hogy az SE-irányelv egymással összefüggésben értelmezett 7. cikkéből és 3. cikkének (6) bekezdéséből, valamint az egyesülésekről szóló irányelv 16. cikkének (3) bekezdéséből az következik, hogy az európai részvénytársaságra vonatkozó szabályok alkalmazása ténylegesen eredményezheti a részvételi jogok korlátozását, azaz elvesztését. Ennélfogva a Bizottság nem állíthatja, hogy a nemzeti jog alkalmazásának esetén nem történhet meg a részvételi jogok elvesztése, amiből az következik, hogy nem áll fenn *de facto* könnyített rendszer a kis társaságok számára.

30 Következésképpen, amennyiben a nagy és kis társaságok közötti, az egyesülésekről szóló irányelv 16. cikkének (2) bekezdésében foglalt különbségtétel lehetővé teszi, hogy a nemzeti jog alkalmazása ugyancsak a munkavállalók részvételi jogainak elvesztését eredményezze, nem áll fenn kötelezettség a részvételi jogok valamennyi munkavállalóra történő kiterjesztésére, ami alátámasztja azt az értelmezést, amely szerint e 16. cikk (2) bekezdésének a) és b) pontja alternatívát tartalmaz.

A Bíróság álláspontja

31 A Holland Királyság nem vitatja, hogy nemzeti joga az egyesülésekről szóló irányelv 16. cikkének (2) bekezdésében meghatározott három kivételből kettőt írt elő, és az e rendelkezés b) pontjában foglalt harmadik kivételt nem emelte át. Ugyancsak nem vitatott, hogy a holland jogszabályok nem biztosítanak a határokon átnyúló egyesülés útján létrejövő társaság más tagállamokban található telephelyein a munkavállalók számára ugyanolyan lehetőséget a részvételi jog gyakorlására, mint amilyet a Hollandiában foglalkoztatott munkavállalóknak biztosítanak. E tagállam úgy véli mindazonáltal, hogy e rendelkezés hiánya nem akadályozza a munkavállalói részvételre vonatkozó holland jog alkalmazását.

32 A Holland Királyság szerint ugyanis a „vagy” kötőszó használatából az következik, hogy ha a munkavállalói részvételre vonatkozó nemzeti jog az egyik esetben említettek szerint rendelkezik, akkor a holland joghoz hasonlóan e jog alkalmazandó. Más szóval e tagállam szerint elegendő, hogy a nemzeti jog az egyesülésekről szóló irányelv 16. cikke (2) bekezdésének a) pontjában „vagy” b) pontjában említett rendelkezéseket tartalmazza ahhoz, hogy alkalmazandó legyen.

33 A Bizottság szerint a „vagy” kötőszót az egyesülésekről szóló irányelv 16. cikke (2) bekezdésének összefüggésében – a fentiekkel ellentétben – akként kell értelmezni, hogy ha a nemzeti jog nem rendelkezik a szóban forgó két eset valamelyikéről, akkor attól el kell tekinteni.

34 Meg kell állapítani, hogy a Bizottság értelmezését alátámasztja az egyesülésekről szóló irányelv 16. cikkének (3) bekezdése. E rendelkezés kimondja ugyanis, hogy „a (2) bekezdésben említett esetekben” az általa meghatározott különös szabályokat, nevezetesen az európai részvénytársaságra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. Mivel ezen 16. cikk (3) bekezdése az említett (2) bekezdésben említett valamennyi esetre vonatkozik, azt szó szerinti értelmezéséből kiindulva ezen esetek mindegyikére alkalmazni kell, és az említetett valamennyi esetben el kell tekinteni a nemzeti jogszabályoktól az európai részvénytársaságra vonatkozó szabályok javára.

35 Az egyesülésekről szóló irányelv célja, amint az annak előkészítő munkálataiból, valamint preambulumából kitűnik, ezen értelmezést támasztja alá.

36 Az előkészítő munkálatokkal kapcsolatban meg kell említeni a munkaügyi és szociális bizottság 2005. március 16-i véleményét, amely bizonyos módosító javaslatokat tartalmaz. E bizottság ugyanis egyrészt azt állította véleményében, hogy a különböző tagállamok tőkeegyesítő társaságainak egyesüléséről szóló 2003. november 18-i európai parlamenti és tanácsi irányelvjavaslat [COM(2003) 703 végleges] nem kínált kielégítő megoldást az olyan helyzetre, amikor azok a nemzeti jogszabályok, amelyek hatálya alá az egyesülés útján létrejött társaság tartozik, a részvétel eltérő szintjét vagy mértékét biztosítják, mint amilyet az egyesülésben részt vevő társaságok legalább egyikénél biztosítottak az alkalmazottaknak.

37 E bizottság másrészt kiemelte, hogy gondoskodni kell valamely tagállam egyesülésben részt vevő vállalkozása azon alkalmazottai részvételi jogainak védelméről is, akik az egyesülés ténye által más tagállamban bejegyzett új társaság alkalmazottaivá válnak, amennyiben e második tagállam jogszabályai területi hatályukon kívül nem írják elő a munkavállalói részvételt. Ekként az említett bizottság által javasolt módosítások nem vagylagos, hanem kumulatív módon célozták e két probléma megoldását. Márpedig e módosításokat az egyesülésekről szóló irányelv végleges szövegébe pontosan 16. cikk (2) bekezdése a) és b) pontja emelte be.

38 Az egyesülésekről szóló irányelv (13) preambulumbekezdése ugyancsak e két problémát tükrözi, amikor olyan nemzeti jogszabályokra utal, amelyek nem írnak elő legalább ugyanolyan mértékű munkavállalói részvételt vagy ugyanolyan jogokat az egyesüléssel érintett valamennyi munkavállaló tekintetében.

39 Az egyesülésekről szóló irányelv említett (13) preambulumbekezdése fényében értelmezett 16. cikke (3) bekezdéséből az következik, hogy ebben a helyzetben az alkalmazandó különös szabályozásnak a 2157/2001 rendeletben és az SE-irányelvben foglalt elveket és eljárásokat kell figyelembe vennie.

40 E tekintetben a Bizottság helytálló módon hivatkozik az SE-irányelv (18) preambulumbekezdésére, amelynek értelmében ezen irányelv egyik alapvető elve és kinyilvánított célja, hogy biztosítsa a munkavállalóknak a gazdasági társaság döntéseiben való részvételhez kapcsolódó szerzett jogait. E preambulumbekezdés kimondja továbbá, hogy „[a]z SE létrehozása előtt hatályban lévő munkavállalói jogoknak kell biztosítaniuk az SE-ben való részvétel esetén a munkavállalói jogok alapját (az »előtte és utána« elv)”.

41 Az SE-irányelvből az következik, hogy a szerzett jogok uniós jogalkotó által szorgalmazott garantálása nemcsak a munkavállalók egyesülésben részt vevő társaságokban szerzett jogainak fenntartását foglalja magában, hanem e jogoknak valamennyi érintett munkavállalóra történő kiterjesztését is.

42 Az SE-irányelv melléklete 3. részének b) pontja jól szemlélteti ezt a megállapítást. E szöveg az európai részvénytársaság ügyvezetési vagy felügyeleti szervezeti egysége tagjainak kinevezéséről szól. Akként rendelkezik, hogy e társaság, valamint annak leányvállalatai vagy szervezetei által alkalmazott munkavállalók és/vagy azok képviseleti testülete jogosult az említett társaság ügyvezetési vagy felügyeleti szervezeti egységének annyi tagját megválasztani, kinevezni, javasolni és ellenezni, amennyi az európai részvénytársaság bejegyzése előtt a legnagyobb arányban érvényben volt az érintett résztvevő gazdasági társaságokban. E szöveg e tárgyban rendelkezik továbbá az érintett társaságokban fennálló rendszerek közül a munkavállalókat leginkább védőhöz történő igazodásról.

43 Tekintettel az uniós jogalkotó azon szándékára, hogy védje a munkavállalói részvételi jogokat mind az olyan helyzetekben, amelyekre az európai részvénytársaságra vonatkozó szabályok irányadóak, mind a nemzeti jog által szabályozottakban, meg kell állapítani, hogy ezen utóbbi előírásokban ugyancsak nem kizárólag annak van jelentősége, hogy az egyesüléssel érintett társaságokban a munkavállalói részvételt az egyesülésekről szóló irányelv 16. cikke (2) bekezdése a) pontjának megfelelően fenntartsák, hanem annak is, hogy a munkavállalóknak a határokon átnyúló egyesülés útján létrejövő társaság létesítő okirat szerinti székhelyének tagállamában biztosított jogokat ezen irányelv 16. cikke (2) bekezdése b) pontjának megfelelően kiterjesszék a többi, az egyesüléssel érintett és más tagállamokban foglalkoztatott munkavállalóra.

44 Ekként az egyesülésekről szóló irányelv 16. cikke (2) és (3) bekezdésének szövegéből és e rendelkezések céljából az következik, hogy az egyesülés útján létrejövő társaság létesítő okirata szerinti székhelyének tagállamában hatályos, munkavállalói részvételre vonatkozó esetleges szabályokat nem kell alkalmazni, ha az e társaságra irányadó nemzeti jogszabályok nem tartalmazzák kumulatíve az e (2) bekezdés a) és b) pontjában említett rendelkezéseket.

45 A Holland Királyságnak az egyesülésekről szóló irányelv 16. cikkének (5) bekezdésén vagy a nagy- és kisvállalkozások közötti állítólagos eltérő bánásmódon alapuló érvei ezen értelmezést nem kérdőjelezhetik meg.

46 Vitathatatlan, hogy az egyesülésekről szóló irányelv 16. cikkének (5) bekezdése a „[kiterjesztés mellett] döntő” kifejezést használja, de e kifejezés egyáltalán nem a tagállamok olyan lehetőségét jelöli, hogy választhatnának az ezen 16. cikk (2) bekezdésének a), illetve b) pontjában meghatározott esetek között. E kifejezés arra az esetre utal, amikor a tagállam előírta az ezen irányelv 16. cikke (2) bekezdésében említett munkavállalói jogok kiterjesztését. Annak meghatározásához, hogy az egyesülésekről szóló irányelv 16. cikkének (5) bekezdésében meghatározott küszöböt elérték-e, kizárólag az e tagállamban foglalkoztatott munkavállalókat kell tekintetbe venni. A más tagállamban foglalkoztatott munkavállalókat nem szükséges ideszámítani. Amint az a jelen ítélet 36. pontjában említett véleményből kitűnik, az uniós jogalkotó célja az volt, hogy egyensúlyt biztosítson a más tagállamban foglalkoztatott munkavállalók jogainak védelme, valamint a létszámküszöbökre vonatkozó nemzeti rendelkezések előírásai között.

47 Ami a kis- és nagyvállalkozások közötti állítólagos különbséget illeti, a Bizottság helytállóan jegyzi meg, hogy az egyesülésekről szóló irányelv, és különösen 16. cikke egyáltalán nem írja elő a kisvállalkozások tekintetében könnyített részvételi rendszer alkalmazását, amelynek értelmében az egyesülés útján létrejövő társaság székhelye szerintitől eltérő tagállamokban foglalkoztatott munkavállalókat tartósan meg lehetne fosztani az e társaságon belüli részvételi jogaiktól.

48 Következésképpen nem adható hely a Holland Királyság azon érveinek, amelyek bizonyos részvételi jogok esetleges elvesztésére vonatkoznak, amely elismerhető lehet a nagyvállalkozásokat érintő egyesülések keretében, és amelyet még inkább el kell ismerni kisvállalkozások közötti egyesülések esetében, ami azt jelenti, hogy nem áll fenn kötelezettség a Hollandiában előírt részvételi jogoknak más tagállamokban foglalkoztatott munkavállalóra történő kiterjesztésére.

49 Ily körülmények között a Bizottság által benyújtott keresetet megalapozottnak kell minősíteni.

50 Következésképpen meg kell állapítani, hogy a Holland Királyság – mivel nem fogadta el mindazokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a határokon átnyúló egyesülés útján létrejövő társaság esetében, amelynek létesítő okirat szerinti székhelye Hollandiában van, e társaság más tagállamokban található telephelyein a munkavállalók számára ugyanolyan lehetőséget biztosítsanak a részvételi jog gyakorlására, mint amelyet a munkavállalóknak Hollandiában biztosítanak – nem teljesítette az egyesülésekről szóló irányelv 16. cikke (2) bekezdésének b) pontjából eredő kötelezettségeit.

A költségekről

51 A Bíróság eljárási szabályzata 138. cikkének (1) bekezdése alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A Holland Királyságot, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nyolcadik tanács) a következőképpen határozott:

1) **A Holland Királyság – mivel nem fogadta el mindazokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a határokon átnyúló egyesülés útján létrejövő társaság esetében, amelynek létesítő okirat szerinti székhelye Hollandiában van, e társaság más tagállamokban található telephelyein a munkavállalók számára ugyanolyan lehetőséget biztosítsanak a részvételi jog gyakorlására, mint amelyet a munkavállalóknak Hollandiában biztosítanak – nem teljesítette a tőkeegyesítő társaságok határokon átnyúló egyesüléséről szóló, 2005. október 26-i 2005/56/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 16. cikke (2) bekezdésének b) pontjából eredő kötelezettségeit.**

2) **A Bíróság a Holland Királyságot kötelezi a költségek viselésére.**

Aláírások